

Mediabeeld Fiscale zaken en Belastingdienst december – januari 2019

Dit overzicht geeft een beeld van de actuele media-aandacht voor de belastingdienst en de prioriteiten uit de fiscale beleidsagenda. Dit wordt aangevuld met cijfers uit recent opinieonderzoek. Het betreft vooral de maanden december 2019 – januari 2020.

Belastingdienst

De Belastingdienst meet jaarlijks de klanttevredenheid van belastingplichtigen, toeslaggerechtigden, douaneklanten en dienstverleners. Het gemiddelde cijfer dat de doelgroepen geven voor de manier waarop de Belastingdienst in het algemeen functioneert is een 6,7. Ten opzichte van 2018 is het gemiddelde oordeel gelijk gebleven. Er is een licht stijgende trend. Dit ondanks de kritische berichtgeving in de media rond kinderopvang, belastingtelefoon, carbontax etc.

Kinderopvangtoeslagen

De Belastingdienst ligt al geruime tijd onder het vergrootglas van de media. Er werd met name uiterst kritisch bericht over ontwikkelingen rond de kinderopvangtoeslagen. Gedupeerde ouders kwamen uitgebreid aan het woord in de media en ook was er veel aandacht voor de debatten die de staatssecretaris moest voeren met de Kamer om verantwoording af te leggen. De belangrijkste verwijten zijn terug te voeren op gebrek aan menselijke maat, institutionele vooringenomenheid en achterhouden van informatie. Vanuit de Kamer zijn vooral *CDA-Kamerlid Omtzigt* en *SP-Kamerlid Leijten* zeer kritisch. *Trouw* en *RTLnieuws* zijn in de 'lead' vanuit de media en zitten er bovenop. *RTL-verslaggever* [] wijdt er diverse scherpe columns aan.

Vertrek staatssecretaris Snel

Over het algemeen wordt geconcludeerd dat met het opstappen van staatssecretaris Snel de problemen bij de Belastingdienst niet zijn opgelost. Gevreesd wordt o.a. voor vertraging in de compensatieregeling. Kamer, ouders en media reageren voorzichtig positief op de ouderbijeenkomst met minister Hoekstra en premier Rutte. Wat bij veel aanwezige ouders in goede aarde is gevallen, is dat alle gedupeerden aan een ambtenaar zijn gekoppeld. Deze ambtenaren noteerden alle vragen, meldt *Tel* daarbij. Ook *RTL* stelt dat ouders het gevoel hebben dat eindelijk naar hen wordt geluisterd. Tegelijkertijd zijn er ook ouders die niet tevreden zijn met de geboden compensatie rechtszaken aangekondigd.

Hervormingsvoorstellen Belastingdienst

De hervormingsvoorstellen van minister Hoekstra worden uitgebreid besproken in de media. De reacties zijn gemeleerd. Aan de ene kant is men blij dat de problemen voortvarend worden opgepakt aan de andere kant worden er ook kanttekeningen geplaatst. Men betwijfelt of de voorstellen ook zorgen voor een oplossing op de lange termijn. *FD* vindt de ingreep nog te eenzijdig en te gemakkelijk.

En *Tr* schrijft: 'Zonder cultuuromslag blijft het een cosmetische ingreep'. Ook de *Tweede Kamer* is niet overtuigd van de manier waarop minister Hoekstra de Belastingdienst wil herstructureren, schrijven de kranten. Waar de Kamer al maanden aandringt de kinderopvangzaak met meer spoed op te lossen, is het parlement juist minder gelukkig met de snelheid waarmee Hoekstra de Belastingdienst op de schop wil nemen. Gaan we niet van het 'Beheerst vernieuwen', het programma waarmee staatssecretaris Snel de vorige, reorganisatie van zijn voorganger Wiebes juist had willen afremmen, naar een 'Onbeheerste reorganisatie', vraagt *GL-Kamerlid Snels* zich af. Een te snelle ontvlechting' kan tot nieuwe problemen leiden, stelt *D66-er Van Weyenberg*.

Kamerleden vragen zich ook af of de opsplitsing in de praktijk wel goed uitvoerbaar is. Het uitkeren van toeslagen en de inning van belastingen hangen volgens Kamerleden zo samen met computersystemen en communicatie met particuliere belastingplichtigen dat ontvlechting ook veel risico's met zich meebrengt. *CDA-Kamerlid Omtzigt* snapt de keus maar heeft wel vragen over de dwarsverbanden die er nu nog zijn tussen de Belastingdienst en de afdeling toeslagen. *GL-Kamerlid Snels* vraagt zich af met wie de Kamer moet gaan debatteren over de toekomst van de toeslagen en het belastingstelsel, die volgens hem niet los van elkaar zijn te zien. *SP-Kamerlid Leijten* noemt het positief dat er nu eindelijk verregaande stappen worden genomen, maar mist plannen om enkele grote problemen op te lossen. 'Er is een enorme kloof tussen de top en de werkvloer, dat weten we al jaren. Klachten van werknemers en klokkenluiders komen niet bij de leiding terecht. Wil je dat oplossen, dan is een shuffle in de top niet per se de oplossing.'

Toeslagensysteem op de helling

De hele affaire is voor kabinet en Kamerleden aanleiding om vraagtekens te zetten bij het toeslagensysteem. De roep om het toeslagensysteem op te heffen of te vereenvoudigen komt regelmatig voorbij. Er wordt ook verwezen naar het tweede deel van het IBO-rapport 'Toeslagen' dat op korte termijn verschijnt.

Andere uitvoeringsproblemen bij de Belastingdienst

De afgelopen maanden wordt er ook nog geschreven over andere uitvoeringsproblemen bij de Belastingdienst:

- *Vertrekregeling Belastingdienst*: *Tel* bericht op 28 januari dat vijf medewerkers die vertrokken zijn met de veel besproken vertrekregeling weer terug zijn op het nest. "Geen van deze vijf hoefde de vertrekpremie terug te betalen", zegt de woordvoerder over de spijtoptanten die opnieuw zijn aangenomen. "De draaideur-werknemers hebben een flinke premie gekregen, van meerdere maandsalarissen, en kunnen nu dus weer gewoon aan de slag," concludeert [] (*Tel*). Twitteraars reageren als kritisch. *SP-Kamerlid Leijten* twittert: "Tijd voor scherpe vragen aan Wiebes, hij was toen verantwoordelijk en mag het komen uitleggen [#vragenuurtje](#)"
- *E-herkenning*: door de kamer verontwaardigd gereageerd op het bericht dat houders van een BV sinds 1 januari van dit jaar alleen nog kunnen inloggen via E-herkenning (a 45 en 50 euro per jaar). De tweede Kamer heeft het systeem nog niet goedgekeurd en toch hebben ondernemers al een brief gekregen. De Tweede kamer vindt dat de Belastingdienst, net als bij eerdere affaires, over de schreef gaat en zich niet aan de wet houdt.
- *Belastingtelefoon*: Uit onderzoek van *ND* eind december blijkt dat de belastingtelefoon slecht bereikbaar is. Pieter Omtzigt heeft begrip voor problemen 'Maar 80% niet-aangenomen gesprekken

is niet acceptabel.' Tegelijk staan de cijfers volgens Omtzigt voor een groter probleem. 'De top van de Belastingdienst gebruikt de eigen telefoonlijn niet als thermometer voor wat er onder burgers speelt. Het lijkt erop dat tienduizend mensen problemen hebben met hun toeslagen, en dat die allemaal meerdere keren gebeld hebben. Met zo'n signaal móét iets gebeuren.'

- **Horizontaal toezicht:** Ook is er enige commotie over het bericht dat uit het jaarplan zou blijken dat de Belastingdienst eenzijdig en achteloos duizenden overeenkomsten met bedrijven en instellingen opzegt om er een scherpere vorm van toezicht voor in de plaats te zetten.
- **Huurtoeslagen:** Begin januari besteedt *Kassa* aandacht aan gedupeerde huurders bij wie de huurtoeslag de afgelopen jaren ten onrechte definitief is stopgezet en teruggevorderd.

Belastingontwijking

Uit een flitspeiling onder 500 respondenten (*Sprint, november 2019*) blijkt dat zo'n 29% van de ondervraagde Nederlanders het aanvaardbaar vindt om legaal belasting te ontwijken (59% vindt van niet). 15% vindt het zelfs aanvaardbaar op een illegale manier belasting te ontduiken. (77% niet)

In de media schuift het sentiment rond belastingontwijking enigszins op. "Dingen veranderen, maar langzaam", concludeert [] (Vk). Zo noemt [] (*Oxfam Novib*) de openheid die Shell bood in zijn Taks contribution Report 'indrukwekkend'. En uit de onthullingen rond [] (Luanda Leaks) blijkt o.a. dat het verscherpte toezicht op trustkantoren de adviseurs van [] ertoe heeft genoopt andere routes door Nederland te zoeken. Ook de aanpak van multinationals die hun winsten naar het laagste putje laten stromen, komt op stoom, concludeert [] (Vk). Het net om de brievenbusfirma's sluit zich, concludeert ook hoogleraar [] in *AD* (28-01-2020). Begin 2019 haalde het Europese Hof van Justitie een forse streep door internationale kunstmatige fiscale constructies die enkel zijn gericht op belastingontwijking. En vlak voor kerst keurde de Eerste Kamer een wetsvoorstel goed waardoor Nederland per 2021 een bronbelasting zal invoeren op royalty- en rentebetalingen naar belastingparadijzen.

Vrijdag liet *eurocommissaris Vestager* in *Vk* weten dat ze, als er niks gebeurt, dit jaar met een plan komt voor de in Europa zo gewenste digitaks op bedrijven als Google en Facebook. Verder hebben 121 miljoenairs en miljardairs in januari een open brief gestuurd naar alle miljoenairs. De boodschap: eis dat de allerrijksten in jouw landen eerlijker en zwaarder belast worden en voorkom belastingontduiking en -ontwijking. Ook enkele Nederlandse miljoenairs, bijv. [] (voormalig Unilever-topman), hebben de brief ondertekend.

Fiscale vergroening

Uit een flitspeiling onder 500 respondenten (*Sprint, november 2019*) bleek dat 75% van de Nederlanders vindt dat iedereen die het milieu vervuult/belast meer belasting zou moeten betalen. Maar op het moment dat gevraagd wordt of men zelf bereid is te betalen voor vervuilend gedrag zakt de instemming terug naar 50%. Dat komt overeen met het sentiment dat uit de media naar voren komt.

Bij fiscale vergroening spelen de afgelopen maanden fiscale maatregelen rond vervoer een rol.

- **Leasefiets**

De nieuwe regeling voor een 'fiets van de zaak' die vanaf 1 januari ingaat, is goed ontvangen door belangenorganisaties en fietsfabrikanten. De regeling is populair onder werkende Nederlanders. In een enquête van *Ipsos* in opdracht van *Nieuwsuur* zegt 63% van de werkende Nederlanders positief te staan tegenover de nieuwe regeling. Maar er is ook twijfel bij de *fietsbranche*. De werknemer die

kiest voor een leasefiets verliest zijn reiskostenvergoedingen dat kan de keuze minder aantrekkelijk maken.

- *Vliegen en openbaar vervoer.*

Maatregelen om het vliegen terug te dringen blijven de aandacht houden. Er is een pleidooi van KIM en Rover om in te zetten op gebruik van het klimaatvriendelijke openbaar vervoer. Een jaar geleden werd in Nederland de btw op trein- en buskaartjes juist verhoogd met als gevolg dat het aantal gemaakte treinkilometers met 1,3 procent af, terwijl de bus het met een afname van 1 procent moet doen. Dat bleek uit onderzoek van KIM in opdracht van het ministerie van infrastructuur en waterstaat

Koopkracht en kabinetsbelofte

Meerdere kranten besteden aandacht aan de koopkrachtstijging in 2020. Vooral werkenden gaan er in 2020 op vooruit en de koopkracht van gepensioneerden blijft achter, is de conclusie van *NIBUD*. Het ingezette kabinetsbeleid heeft forse invloed op de koopkracht, constateert *NRC*. Daarmee komt de belofte van het kabinet op Prinsjesdag uit, constateert *NOS*. Ook eind vorig jaar werden er koopkrachtverbeteringen beloofd. Toch voelden veel mensen het niet of amper in hun portemonnee. "Het ziet er nu beter uit, maar veel mensen zijn toch wel erg wantrouwend en cynisch geworden", aldus (Tel). "Eerst zien en dan geloven".

Onderzoeksgegevens

Analyseperiode	15 December 2019 – januari 2020
Bronnen	Dagbladen, themamonitor, flitspeiling
Redactie	Directie Communicatie,
Datum	27-1-2020